

สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต

(Democratic Republic of Timor-Leste)

1. ภาพรวมทั่วไป

ติมอร์ - เลสเต ได้รับเอกราชจากอินโดนีเซียเมื่อปี พ.ศ. 2545 มีจำนวนประชากรประมาณ 1.3 ล้านคน มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ทองคำ ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง ดำรงตำแหน่งวาระละ 5 ปี และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร รัฐสภาแห่งชาติของติมอร์ - เลสเต ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 65 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ Mr. Jose Ramos-Horta และ Mr. Taur Matan Ruak เป็นนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม การเมืองภายในประเทศยังขาดเสถียรภาพ และเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2566 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Parliamentary Election) พรรค CNRT ได้รับเลือกตั้งเป็นพรรคเสียงข้างมาก โดยได้ที่นั่งในรัฐสภา 31 ที่นั่ง ทำให้ Mr. Xanana Gusmao หัวหน้าพรรค และอดีตประธานาธิบดีคนแรก

ของติมอร์ - เลสเตภายหลังจากได้รับเอกราช ได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของติมอร์ - เลสเต

สำหรับสถานะการเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 11 ของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ผู้นำอาเซียนได้อนุมัติในหลักการให้ติมอร์ - เลสเตเป็นสมาชิกอาเซียน ให้สถานะผู้สังเกตการณ์และอนุญาตให้มีส่วนร่วมในการประชุมอาเซียนทั้งหมดรวมถึงที่ประชุมสุดยอดของอาเซียน ทั้งนี้ การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 42 (10 มิถุนายน 2566) ได้รับรองแผนการดำเนินงานสำหรับติมอร์ - เลสเต หรือ Roadmap ในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ประกอบด้วย แผนงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งหากสามารถเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างสมบูรณ์ จะทำให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตที่ใหญ่ เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคได้มากขึ้น

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	รายการ	2565	2566	2567	2568e
1	จำนวนประชากร (ล้านคน) ¹	1.33	1.35	1.37	1.39
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ^{2*}	4.0	1.5	3.5	3.2
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พันล้านเหรียญสหรัฐ) ^{2*}	1.672	1.833	1.992	2.140
4	รายได้ประชาชาติต่อหัว (เหรียญสหรัฐ) ¹	3,682.47	1,497.41	1,486.88	1,572.18
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	7.0	8.4	3.5	2.2
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อแรงงานทั้งหมด) ¹	1.8	1.8	N/A	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ Non - oil GDP (ร้อยละ) ²	15.1	15.0	14.2	14.5
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (ร้อยละต่อ GDP) ³	-4.1	1.7	-4.1	-4.0
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP) ²	16.3	-20.3	-42.0	-43.8
10	ดุลการไหลยืมสุทธิ/การกู้ยืมสุทธิ (ร้อยละต่อ GDP) ¹	-19.88	-36.66	-40.09	-40.58
11	เงินทุนสำรองสุทธิ** (ล้านเหรียญสหรัฐ) ²	17,379	17,503	16,772	16,130

ที่มา: 1. World Economic Outlook (October 2023), IMF 2. Country Report No.24/56, Article IV, February 2024, IMF

3. Macro Poverty Outlook (March 2024), World Bank

*ไม่รวมเงินจาก Petroleum Fun ** รวมเงินจาก Petroleum Fund

3. นโยบายรัฐบาลติมอร์ - เลสเต

ติมอร์ - เลสเต วางยุทธศาสตร์การพัฒนา 20 ปี (Strategic Development Plan: SDP) เป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาในระยะยาวระหว่างปี พ.ศ. 2554-2573 (From Conflict to Prosperity) เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศจากประเทศรายได้ปานกลางระดับล่าง (Lower Middle - Income Country: LMIC) สู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle - Income Country: UMIC) รวมทั้ง การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความหลากหลาย และทันสมัยในสาขาการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ ส่วนการพัฒนาอุตสาหกรรม ให้มีความสำคัญกับสาขาปิโตรเลียม เพื่อการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ตลอดจนพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream Industry) นอกจากนี้ ภาคบริการจะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ให้มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

รัฐบาลติมอร์ - เลสเต ดำเนินนโยบายที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ (เช่น ท่าอากาศยานนานาชาติดิลี และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร Information and Communication Technologies: ICT) และกฎระเบียบต่างๆ นอกจากนี้ การสร้างความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในติมอร์ - เลสเต และการสร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาที่มีศักยภาพของประเทศ อาทิ การเกษตรพาณิชย์ การผลิตที่เน้นการใช้แรงงาน และการท่องเที่ยว โดยภาคส่วนเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างงาน ช่วยลดการพึ่งพาการนำเข้า และส่งเสริมการส่งออก ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาการขาดดุลการค้าของติมอร์ - เลสเต ที่พึ่งพาการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในปัจจุบันได้

รัฐบาลติมอร์ - เลสเต ได้ออกเอกสารนโยบายการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (Foreign Aid Policy) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการภายใต้ Paris Declaration (พ.ศ. 2548), Accra Agenda for Action (พ.ศ.2551) และ Busan Declaration (พ.ศ. 2554) โดยการจัดทำนโยบาย

ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบการดำเนินโครงการต่างๆ ของหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partners: DPs) ให้สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลติมอร์ - เลสเต ให้ความสำคัญ

4. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ว่าในปี 2567 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของติมอร์ - เลสเต จะขยายตัวร้อยละ 3.5 ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ โดยเฉพาะงบลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากปี 2566 เนื่องจากในปีที่ผ่านมาอยู่ในช่วงของการเลือกตั้งประธานาธิบดีของติมอร์ - เลสเต จึงทำให้การจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณต้องรอการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ นอกจากนี้ ปัจจัยสนับสนุนอีกประการจากการคาดการณ์ว่าในปี 2567 อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของติมอร์ - เลสเต จะมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดี จึงมีแนวโน้มที่จะช่วยให้ภาคการส่งออกของติมอร์ - เลสเต ขยายตัวได้มากขึ้นจากปีก่อน สำหรับในระยะยาว IMF คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของ ติมอร์ - เลสเต จะขยายตัวประมาณร้อยละ 3¹

IMF คาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อในปี 2567 จะลดลงเหลือร้อยละ 3.5 (จากร้อยละ 8.4 ในปี 2566) ซึ่งมีสาเหตุจากการคาดการณ์ว่าราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกและอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าจะลดลง รวมถึงการคาดการณ์ว่ารัฐบาลชุดใหม่จะไม่ปรับขึ้นอัตราภาษีสินค้านำเข้า บุหรี่ และน้ำตาล ในระยะยาว IMF คาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อของติมอร์ - เลสเต จะอยู่ที่อัตราร้อยละ 2 อย่างไรก็ดี IMF มีข้อสังเกตว่า หากเกิดภาวะภัยแล้ง หรือสถานการณ์ El Niño จะส่งผลกระทบต่อเกษตร และกระทบต่อราคาสินค้าประเภทอาหาร และส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อของติมอร์ - เลสเต รวมถึงหากเกิดความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์จะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อของติมอร์ - เลสเต อีกประการหนึ่ง

¹ Country Report No.24/56, Article IV, February 2024, IMF.

ในปี 2567 ดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุลมากขึ้น เป็นร้อยละ 42 และเพิ่มขึ้นไปจนถึงร้อยละ 47 ภายในปี 2573 เนื่องจากการลดลงของรายได้จากปิโตรเลียม ประกอบกับการนำเข้าสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มีการส่งออกอย่างจำกัด อย่างไรก็ตาม IMF คาดการณ์ว่าในระยะยาวการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจะลดลง เนื่องจากการขยายตัวของการผลิตสินค้าในประเทศมากขึ้น

งบประมาณปี 2567 (The 2024 General State Budget) จำนวน 1.95 พันล้านเหรียญสหรัฐ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อปูทางติมอร์ - เลสเต ไปสู่อนาคต (Bridging for Tomorrow: Investing in the Productive Sectors and Social Capital) โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาภาคส่วนที่สำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีงบลงทุนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจำนวน 788.2 ล้านเหรียญสหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 45.3) ด้านสวัสดิการสังคมจำนวน 467.1 ล้านเหรียญสหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 124.6) ด้านการศึกษาจำนวน 140.9 ล้านเหรียญสหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9) และด้านสาธารณสุขจำนวน 66.2 ล้านเหรียญสหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6) โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา 4 ประการ ประกอบด้วย

- 1) บรรลุเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่อัตราร้อยละ 5 ในอีก 5 ปี ข้างหน้า
- 2) สร้างงาน 50,000 อัตรา ในอีก 5 ปี ข้างหน้า
- 3) สร้าง/ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความหลากหลายทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของภาคเอกชน
- 4) สร้างความยั่งยืนทางการคลัง โดยปฏิรูปการคลังสาธารณะ (การจัดเก็บรายได้ และการใช้จ่ายของรัฐบาล)

รัฐบาลติมอร์ - เลสเต คาดการณ์ว่ากองทุนน้ำมัน (Petroleum Fund) ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลัก ในช่วงต้นปี 2567 มีจำนวน 17,403.1 ล้านเหรียญสหรัฐ และจะ

เบิกจ่ายมาใช้ในงบประมาณปี 2567 จำนวน 1,377.5 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.9 ของ Petroleum Fund ทั้งหมด รัฐบาลติมอร์ - เลสเต ได้ประมาณการ Petroleum Fund จะคงเหลือเพียงพอต่อการเบิกจ่ายมาใช้สนับสนุนงบประมาณประจำปีจนถึงปี 2577 (โดยอยู่บนสมมติฐานที่ติมอร์ - เลสเต ไม่ค้นพบแหล่งน้ำมันแหล่งใหม่เพิ่มเติม) และได้เตรียมมาตรการที่จะลดการใช้เงินจาก Petroleum Fund เพื่อขยายระยะเวลาที่ Petroleum Fund จะหมดลงไป ประกอบด้วย

- 1) การปฏิรูปการจัดเก็บรายได้ในประเทศ
- 2) มาตรการลดการใช้จ่ายภาครัฐ
- 3) การเพิ่มแหล่งรายได้ทางเลือก อาทิ การกู้เงิน หรือการได้รับเงินให้เปล่า²

ในมิติด้านสังคม พบว่า สัดส่วนความยากจนมีการปรับลดลงจากร้อยละ 40.9 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 24.4 ในปี 2557 ทั้งนี้ เมื่อประเมินกับเส้นความยากจน (Poverty Line) พบว่า มีรายได้เฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 2.15 เหรียญสหรัฐ/คน/วัน (พิจารณาจากความเท่าเทียมด้านกำลังซื้อในปี 2550 :Purchasing Power Parities (PPP), 2017) แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลติมอร์ - เลสเต ได้วางแผนที่จะดำเนินการสำรวจมาตรฐานค่าครองชีพใหม่ในปี 2567 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บข้อมูลและสามารถสะท้อนสถานการณ์ด้านความเหลื่อมล้ำได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ในด้านหนี้สาธารณะ IMF คาดการณ์ความเสี่ยงของติมอร์ - เลสเต ที่จะประสบปัญหาสถานะหนี้สาธารณะ (Debt distress) อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากระยะยาว IMF คาดการณ์ว่า Petroleum Fund จะถูกนำไปใช้ลดการขาดดุลทางการคลังในแต่ละปีจนหมดลงในปี 2582 ส่งผลให้ติมอร์ - เลสเต ต้องพึ่งพาเงินกู้จากต่างประเทศมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าหนี้สาธารณะของติมอร์ - เลสเต จะอยู่ที่อัตราร้อยละ 180 ของ Non - oil GDP ในปี 2586 ซึ่งปัจจุบัน IMF คาดการณ์ว่า ในปี 2567 หนี้สาธารณะของติมอร์ - เลสเต มีอัตราร้อยละ 14.2 ของ Non - oil GDP

² https://www.laohamutuk.org/econ/OGE24/Proposed/02_2_RelatorioEn.pdf

และในปี 2568 มีอัตราการย่อยละ 14.5 ของ Non - oil GDP
โดยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเพดานหนี้
สาธารณะของติมอร์ - เลสเต ที่กำหนดไว้ที่อัตราการย่อยละ 30
ของ GDP

สำนักนโยบายและแผน

มีนาคม พ.ศ. 2567